

1948-01-20

AFSENDER

Egon Östlund

MODTAGER

Vilhelm Bjerke-Petersen

FAKTA

Dokumenttype:
Brev

Sprog:
Svensk

Omtalte personer:
Johann Sebastian Bach
André Gide
Wassily Kandinsky
Carl Nielsen

Arkivplacering:
Egon Östlunds samling.
Universitetsbiblioteket, Lunds
universitet.

DOKUMENTINDHOLD

Katalogtekst til Vilhelm Bjerke-Petersens udstilling i Louis Hahne
Konsthandel i Stockholm i 1948.

TRANSSKRIFTION

Utkast till event. förord [20/1 - 48]

För 20-25 år sedan läste vi i Carl Nielsens bok Levende Musik:

"Man maa jo huske, at Musiken intet som helst har med det
bergrepsmæssige at gøre. I Literatur er Begreberne en livsbetingelse, i
Billedkunsten kan de være nødvendige, men allerede den rent dekorativ-
ornamentale Kunst nærmer sig til det Omraade, hvor Musiken er
Enehersker."

Av detta kunde man utläsa:

1. att det icke stod klart för alla, att musiken var icke begreppsmässig;
2. att begreppsmässigheten var en livsbetingelse för litteraturen;
3. att bildkonsten i vissa fall kunde undvara det begreppsmässiga.

Redan tidigare hade vi dock kommit i kontakt med de nya strömningarna
inom bildkonsten och blivit övertygade om att den t.o.m. kunde överskrida
det "Omraade, hvor Musiken var Enehersker".

Om litteraturen kunde det, var vi mer tveksamma. Men logiken och flera
författare sade oss, att även där kunde det begreppsmässiga undvaras.

Senare läste vi André Gide. I Falskmyntorna låter han sitt språkrör
Edouard [ord överstreget] uttala sin tro på, att det icke är omöjligt att i
litteraturen uttrycka det som är möjligt i musiken. Han skulle vilja skapa
någonting i stil med Bachs fugakonst. Denna matematiska tonkonst som
är som ett beundransvärt vackert astronomiskt Fengsel. - Där kom
visserligen

[Side 2]

in något begreppsmässigt, men i alla fall ---

[Et kryds og en klammamse sat med Vilhelm Bjerke-petersens håndskrift]

Begreppsförvirring säger någon. Låt gå för det. Konsten-livet är dock
irrationellt.

Och i dag. Hur många författare, målare, skulptörer bevisa icke att
gränsen mellan musiken, litteraturen och bildkonsten är upphävd.

En av de målare som från sin lärare Kandinsky via expressionismen -
kubismen - surrealismen kommit till övertygelsen om att det icke-
begreppsmässiga måleriet är den för honnom nödvändiga uttrycksformen

är Vilhelm Bjerke-Petersen [tre ord understreget].

Var och en som följt Bjerke-Petersens måleri och författarskap kan vittna om hans allvorliga och hänsynslöst uppriktiga strävan att finna sin melodi. Efter allt att döma har han nu funnit den.

I de målningar han nu utställer skall man fåfängt leta efter något litterärt eller symboliskt. De är skapade i en konkret målerisk form, där innehållet är rent bildmässigt uttryckt i linje, form, färg.

Då målningarna icke föreställer något eller uttrycker något fixerat själstillstånd, kan inte heller konstnären "hjälpa" åskådaren genom några mer eller mindre djupsinniga titlar.

Målningarna äro kompositioner, vars innehåll icke kan förklaras med ord. Här står vi inför ett måleri, som överskridit gränsen till musiken. Musiken av i dag.

Egon Östlund

[Med Vilhelm Bjerke-Petersens handskrift:] x Kan ikke disse to linier undværes.?

in något begreppsmässigt, men i alla fall ---

Begreppsförvirring säger någon. Vät
x gå för det. Konsten-livet är dock irrationellt.

Och i dag. Hur många författare,
målare, skulptörer bevisa icke att gränsen
mellan musik, litteratur och bildkon-
sten är upphävd.

En av de målare som från sin lärare
Kundinsky via expressionismen - kubismen -
surrealismen kommit till övertygelsen om att
det icke-begreppsmässiga måleriet är den
för honom nödvändiga uttrycksformen är
Vilhelm Bjørke-Petersen.

Var och en som följt Bjørke-Petersens
måleri och författarskap kan vittna om hans
allvarliga och hämynalöst uppriktiga strävan
att finna sin melodi. Efter allt att döma
har han nu funnit den.

I de målningarna han nu utställer skall
man föfönst leta efter något litterärt eller
symboliskt. De är skapade i en konkret
målerisk form, där innehållet är rent bild-
mässigt uttryckt i linje, form, färg.

Om målningarna icke föreställa något eller
uttrycker något fixerat själstillstånd, kan inte
heller konstnären "hjälpa" beskådaren genom
nägra mer eller mindre djupsinniga titlar.

Målningarna är kompositioner, vars
innehåll icke kan förklaras med ord.

Här står vi inför ett måleri, som över-
skridit gränsen till musik. Musik av i
dag.

Egon Ostlund

x Kan ikke linse to livene endelene?

För 20-25 år sedan läste vi i Carl
Nielsen's ^{bok} Levande Musik:

"Man maa jo huske, at Musikken intet
som helst har med det begrebsmæssige
at gøre. I Literatur er Begreberne
en Livsbetingelse, i Billedkunsten
kan de være nødvendige, men allerede
den rent dekorativ-ornamentale Kunst
nærmer sig til det Omraade, hvor Mu-
siken er Enkelsker."

Av detta kunde man utläsa:

1. att det icke stod klart för alla, att musikken
var icke begreppsmässig;
2. att begreppsmässigheten var en livsbe-
tingelse för litteraturen;
3. att bildkonsten i vissa fall kunde und-
vara det begreppsmässiga.

Redan tidigare hade vi dock kommit
i kontakt med de nya strömningarna
inom bildkonsten och blivit övertygade
om att den t.o.m. kunde överskrida det
"Omraade, hvor Musikken var Enkelsker".

Om litteraturen kunde det, var vi
mer tvivsamma. Men logiken och flera
författare sade oss, att även där kunde det
begreppsmässiga undveras.

Sinare läste vi Andre Gide. I Falsk-
mynterna låter han sitt språkkrö Edourd
uttrycka uttala sin tro på, att det icke är
omöjligt att i litteraturen uttrycka det som
är möjligt i musikken. Han skulle vilja
skapa någonting i stil med Bachs fuga-
konst. Denma matematiska tonkonst,
som är som ett beundransvärt vackert,
astronomiskt tempel. — Där kom visserligen